

Dokument na rokovanie

B10-0173/2024 }
B10-0174/2024 }
B10-0176/2024 } RC1

25.11.2024

SPOLOČNÝ NÁVRH UZNESENIA

predložený v súlade s článkom 136 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,

ktorý nahrádza tieto návrhy uznesenia:

B10-0173/2024 (Renew)

B10-0174/2024 (PPE)

B10-0176/2024 (Verts/ALE)

o odporúčaní Rady o prostredí bez dymu a aerosólov
(2024/2911(RSP))

Laurent Castillo

v mene skupiny PPE

Alessandra Moretti

v mene skupiny S&D

Vlad Vasile-Voiculescu

v mene skupiny Renew

Ignazio Roberto Marino

v mene skupiny Verts/ALE

RC\1310920SK.docx

PE766.487v01-00 }
PE766.488v01-00 }
PE766.490v01-00 } RC1

Uznesenie Európskeho parlamentu o odporúčaní Rady o prostredí bez dymu a aerosólov (2024/2911(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 168,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/40/EÚ z 3. apríla 2014 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa výroby, prezentácie a predaja tabakových a súvisiacich výrobkov a o zrušení smernice 2001/37/ES¹ (smernica o tabakových výrobkoch),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/522 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje akčný program Únie v oblasti zdravia („program EU4Health“) na obdobie rokov 2021 – 2027 a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 282/2014²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 26. novembra 2009 o prostredí bez dymu³,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. februára 2022 o posilnení Európy v boji proti rakovine – smerom ku komplexnej a koordinovanej stratégii⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. novembra 2022 o prevencii, liečbe a lepšej starostlivosti o diabetes v EÚ pri príležitosti Svetového dňa diabetu⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. decembra 2023 o neprenosných ochoreniach⁶,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. februára 2021 s názvom Európsky plán na boj proti rakovine [COM(2021) 0044],
- so zreteľom na návrh Komisie zo 17. septembra 2024 na odporúčanie Rady o prostredí bez dymu a aerosólov, ktorým sa nahrádza odporúčanie Rady 2009/C 296/02 [COM(2024) 0055],
- so zreteľom na iniciatívu Komisie z decembra 2021 s názvom Spoločne zdravšie – iniciatíva EÚ v oblasti neprenosných ochorení,
- so zreteľom na ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, najmä na cieľ 3,
- so zreteľom na Rámcový dohovor Svetovej zdravotníckej organizácie o kontrole tabaku (RDKT WHO), t. j. na zmluvu prijatú na 56. zasadnutí Svetového zdravotníckeho zhromaždenia konanom 21. mája 2003 vo švajčiarskej Ženeve,
- so zreteľom na článok 136 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,

¹ Ú. v. EÚ L 127, 29.4.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/40/oj>

² Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>.

³ Ú. v. EÚ C 285 E, 21.10.2010, s. 63.

⁴ Ú. v. EÚ C 342, 6.9.2022, s. 109.

⁵ Ú. v. EÚ C 167, 11.5.2023, s. 36.

⁶ Ú. v. EÚ C, 2024/4171, 2.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4171/oj>.

- A. keďže ochrana zdravia je jedným zo základných práv občanov EÚ a každý má právo žiť v bezpečnom prostredí;
- B. keďže tabak predstavuje jednu z najväčších hrozieb pre verejné zdravie, ktorým svet kedy čelil, keď ročne zabíja viac ako 8 miliónov ľudí na celom svete;
- C. keďže predaj a používanie nových a novovznikajúcich tabakových, nikotínových a nenikotínových výrobkov, ako sú elektronické cigarety (e-cigarety), zahrievané tabakové výrobky a iné zariadenia vypúšťajúce aerosóly, rýchlo rastie a predstavuje riziko z hľadiska verejného zdravia⁷;
- D. keďže sekundárny tabakový dym spôsobuje predčasné úmrtia a zvyšuje riziko nákazy širokou škálou neprenosných ochorení vrátane rakoviny, kardiovaskulárnych chorôb a chronických respiračných ochorení; keďže sekundárne aerosóly z nových a novovznikajúcich výrobkov uvoľňujú jemné a ultrajemné častice, ktoré predstavujú zdravotné riziko nielen pre používateľa, ale aj pre okolostojace osoby;
- E. keďže nové a novovznikajúce výrobky vypúšťajúce aerosóly obsahujú nebezpečné chemické látky, ako sú formaldehyd, acetaldehyd a akrylaldehyd, ktoré majú preukázané toxické a karcinogénne vlastnosti;
- F. keďže fajčenie poškodzuje takmer každý orgán v tele a spôsobuje mnohé choroby vrátane rakoviny, srdcových chorôb, mŕtvice, pľúcnych ochorení, cukrovky 2. typu a chronickej obštrukčnej choroby pľúc;
- G. keďže vystavenie sekundárnemu dymu a sekundárnym aerosólom oveľa viac ovplyvňuje zraniteľné skupiny vrátane detí, tehotných žien a starších ľudí;
- H. keďže znečisťujúce látky v terciárnom dyme, ktoré sa usádzajú na nábytku a iných povrchoch, sú nebezpečné, a to najmä pre deti;
- I. keďže cieľom európskeho plánu na boj proti rakovine je vytvoriť do roku 2040 generáciu bez tabaku, v ktorej by tabak používalo menej ako 5 % obyvateľstva v porovnaní s dnešnými 24 %; keďže rozširovanie prostredia bez dymu je dôležitým politickým nástrojom, ktorý už prispel k zníženiu miery úmrtnosti aj chorobnosti, a to aj motivovaním fajčiarov, aby prestali fajčiť, a odrádzaním nefajčiarov od toho, aby fajčiť začali;
- J. keďže spomedzi dospelých respondentov prieskumu Eurobarometra z roku 2023 o postojoch Európanov k tabakovým a súvisiacim výrobkom⁸ sú dnes 3 % používateľov e-cigariet a 4 % používateľov zahrievaných tabakových výrobkov v porovnaní s 2 % v roku 2020;
- K. keďže znepokojujúcim aspektom zavádzania nových a novovznikajúcich tabakových, nikotínových a súvisiacich výrobkov je ich príťažlivosť u mladých ľudí a v niektorých

⁷ Správa Komisie z 15. júna 2022 týkajúca sa stanovenia podstatnej zmeny okolností v prípade zahrievaných tabakových výrobkov v súlade so smernicou 2014/40/EÚ [COM(2022) 0279].

⁸ Európska komisia, *Osobitný prieskum Eurobarometra 539: Postoje Európanov k tabakovým a súvisiacim výrobkom* (Attitudes of Europeans towards tobacco and related products), máj – jún 2023.

prípadoch dokonca i u detí;

- L. keďže podľa prieskumu Eurobarometra 54 % súčasných a bývalých fajčiarov začalo fajčiť pred dovŕšením 19. roku a 14 % pred dovŕšením 15. roku života;
- M. keďže z údajov Eurobarometra vyplýva, že 74 % respondentov sa stretlo s tým, že na vonkajších terasách niekto fajčil, a 71 % s tým, že niekto na tých istých miestach používal e-cigarety a zahrievané tabakové výrobky; keďže z prieskumu tiež vyplýva, že verejnosť podporuje zákaz fajčenia na vonkajších priestranstvách, kde nie je možné zaistiť fyzický odstup vrátane parkov, pláží a vchodov do verejných budov;
- N. keďže v aktuálnom odporúčaní Rady (2009/C 296/02)⁹ sa členským štátom, keďže sú všetky zmluvnými stranami Rámcového dohovoru WHO o kontrole tabaku, odporúča jeho vykonávanie a sú v ňom uvedené usmernenia k plneniu právnych záväzkov členských štátov súvisiacich s ochranou ľudí pred sekundárnym tabakovým dymom na všetkých vnútorných pracoviskách, vo verejnej doprave a na vnútorných verejných miestach;
- O. keďže v zmysle zásady 1 v usmerneniach k vykonávaniu článku 8 Rámcového dohovoru WHO o kontrole tabaku predpokladom účinných opatrení na zabezpečenie ochrany pred vystavením tabakovému dymu je úplné odstránenie fajčenia a tabakového dymu v určitom priestore alebo prostredí na účely vytvorenia prostredia úplne bez dymu;
- P. keďže Konferencia zmluvných strán Rámcového dohovoru WHO o kontrole tabaku považuje zahrievané tabakové výrobky za tabakové výrobky, ktoré podliehajú ustanoveniam rámcového dohovoru tak, ako sa uvádza v rozhodnutí FCTC/COP8(22); keďže záverom zasadnutia COP8 bola naliehavá výzva adresovaná zmluvným stranám Rámcového dohovoru WHO o kontrole tabaku, aby uprednostnili opatrenia na ochranu ľudí pred vystavením emisiám zo zahrievaných tabakových výrobkov a aby tieto výrobky explicitne zaradili do právnych predpisov týkajúcich sa prostredia bez dymu;
- Q. keďže právna úprava zahrievaných tabakových výrobkov a nových a novovznikajúcich nikotínových a nenikotínových výrobkov je v celej EÚ naďalej nerovnomerná, čo orgánom sťažuje presadzovanie dodržiavania vnútroštátnych zákazov používania týchto výrobkov na príslušných miestach či priestranstvách;
- R. keďže cieľom navrhovanej revízie odporúčania Rady o prostredí bez dymu, je lepšie chrániť ľudí, najmä deti, mládež a tehotné ženy, pred účinkami sekundárneho tabakového dymu a sekundárnych aerosólov, a odporúča sa v nej rozšíriť politiky v oblasti prostredia bez dymu aj o dôležité vonkajšie priestranstvá, ako sú verejné ihriská, zábavné parky, bazény, priestory zdravotníckych a vzdelávacích zariadení, verejné budovy a dopravné stanice;
- S. keďže návrhu Komisie nepredchádzalo nové posúdenie vplyvu a Komisia sa spolieha na posúdenie vplyvu vykonané pred návrhom odporúčania Rady z roku 2009;
- T. keďže v návrhu Komisie sa tiež odporúča, aby členské štáty rozšírili politiky v oblasti

⁹ Odporúčanie Rady z 30. novembra 2009 o prostredí bez dymu (Ú. v. EÚ C 296, 5.12.2009, s. 4).

prostredia bez dymu aj o nové a novovznikajúce výrobky vypúšťajúce dym a aerosóly, ako sú zahrievané tabakové výrobky a e-cigarety, a aby si vymieňali najlepšie postupy a posilňovali medzinárodnú spoluprácu s cieľom maximalizovať vplyv opatrení prijatých v rámci EÚ;

- U. keďže Komisia by mala poskytnúť podporu prostredníctvom priameho grantu vo výške 16 miliónov EUR z programu EU4Health, kým 80 miliónov EUR z programu Horizont Európa už bolo vyčlenených na sprísnenie kontroly tabakových, nikotínových a súvisiacich výrobkov a na prevenciu závislosti; keďže Komisia vypracuje aj súbor preventívnych nástrojov na podporu ochrany zdravia detí a mladých ľudí;
- V. keďže vykonávanie uvedeného odporúčania by sa malo pravidelne monitorovať s cieľom merať pokrok pri dosahovaní jeho cieľov a identifikovať nedostatky v úsilí rozširovať prostredia bez dymu a aerosólov;
 - 1. opakuje svoju silnú a trvalú podporu cieľa, ktorým je vytvorenie generácie bez tabaku do roku 2040, ako sa uvádza v Európskom pláne na boj proti rakovine; zdôrazňuje potrebu zintenzívniť úsilie na zaistenie skutočného naplnenia tohto cieľa;
 - 2. víta návrh Komisie na aktualizované odporúčanie Rady o prostredí bez dymu a aerosólov; domnieva sa, že nárast používania zahrievaných tabakových výrobkov, e-cigariet a iných výrobkov vypúšťajúcich aerosóly na verejných miestach, vonku i vo vnútri, predstavuje riziko pre verejné zdravie; domnieva sa, že je potrebné ďalšie posúdenie, najmä pokiaľ ide o vplyv odporúčania na odvetvie hotelov, reštaurácií, kaviarní;
 - 3. zdôrazňuje, že neexistujú preukázané bezpečné úrovne vystavenia dymu a aerosólom z tabakových a nových a novovznikajúcich výrobkov;
 - 4. zdôrazňuje, že prostredia bez dymu chránia zdravie nefajčiarov aj fajčiarov, keďže nefajčiarov chránia pred dymom a fajčiarov motivujú fajčiť menej alebo úplne prestať fajčiť;
 - 5. vyzýva členské štáty, aby zákazy fajčenia na verejnosti rozšírili aj o nové a novovznikajúce výrobky, ako sú zahrievané tabakové výrobky, e-cigarety, prípadne iné výrobky vypúšťajúce aerosóly, a zohľadnili pritom dostupné dôkazy o rizikách spojených s vystavením;
 - 6. vyzýva členské štáty, aby rozšírili zákazy používania výrobkov vypúšťajúcich dym a aerosóly aj na dôležité vonkajšie priestranstvá; domnieva sa, že tieto priestranstvá môžu zahŕňať vonkajšie reštaurácie a kaviarne, pracoviská, priestory zdravotníckych a vzdelávacích zariadení, ako aj iných zariadení poskytujúcich starostlivosť, prostriedky verejnej dopravy vrátane autobusových a električkových zastávok, železničných staníc a nástupísk, letísk a rekreačných oblastí a iných miest zhromažďovania sa a vysokej koncentrácie ľudí, pričom sa zohľadnia riziká vystavenia;
 - 7. domnieva sa, že tieto zákazy by mali byť navrhnuté tak, aby sa zabezpečila maximálna ochrana najmä detí, mladých ľudí, tehotných žien a iných zraniteľných skupín; v tejto súvislosti poznamenáva, že v 14 členských štátoch EÚ je už fajčenie v osobných automobiloch zakázané, ak sa v nich nachádzajú maloleté osoby;

8. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uskutočnili štúdie a stimulovali ďalší výskum rizík spojených so sekundárnym vystavením zahrievaným tabakovým výrobkom a aerosólom vrátane e-cigariet;
9. vyjadruje znepokojenie nad rastúcimi rizikami, ktoré pre verejné zdravie predstavuje nárast tzv. vapingových výrobkov na čiernom trhu; zdôrazňuje, že nedostatočná kontrola bezpečnosti a pôvodu týchto výrobkov ohrozuje verejné zdravie, a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaviedli prísnejšie opatrenia s cieľom zabrániť nelegálnemu vstupu takýchto výrobkov na trh;
10. víta skutočnosť, že Komisia poskytuje z programu EU4Health členským štátom finančné prostriedky na podporu vykonávania politík v oblasti zdravia vrátane odporúčaných opatrení; vyjadruje však vážne znepokojenie nad úrovňou finančnej podpory politík a programov v oblasti zdravia v EÚ;
11. vyzýva Komisiu, aby čo najskôr navrhla revíziu smernice o zdaňovaní tabaku¹⁰, smernice o reklame na tabakové výrobky¹¹ a smernice o tabakových výrobkoch potom, ako posúdi vedecké hodnotenia týkajúce sa zdravotných rizík spojených s e-cigaretami, zahrievanými tabakovými výrobkami a novými kategóriami tabakových výrobkov vrátane posúdenia rizík spojených s používaním týchto výrobkov v porovnaní s konzumáciou iných tabakových výrobkov;
12. vyzýva Komisiu, aby štyri roky po prijatí tohto uznesenia predložila Parlamentu a Rade správu o pokroku pri jeho vykonávaní a vykonávaní odporúčania Rady v členských štátoch;
13. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov a Svetovej zdravotníckej organizácii.

¹⁰ Smernica Rady 2011/64/EÚ z 21. júna 2011 o štruktúre a sadzbách spotrebnej dane z tabakových výrobkov (kodifikované znenie), Ú. v. EÚ L 176, 5.7.2011, s. 24), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/64/oj>.

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/33/ES z 26. mája 2003 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa reklamy a sponzorstva tabakových výrobkov (Ú. v. EÚ L 152, 20.6.2003, s. 16, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/33/oj>).